

warunki utrzymania i żywienia w okresie jesienno-zimowym. Pomieszczenia powinny być widne, dobrze wentylowane (ale bez przeciągów) i suche oraz zawierać odpowiednie urządzenia wewnętrzne, jak karmiki, poidełka, gniazda, grzędę, skrzynie z suchym popiołem i piaskiem do kąpeli. Kąpiel piaskowa oczyszcza pióra i skórę ptaka z brudu i pasożytów. W zimie drób powinien spędzać cały dzień na wybiegu, co wzmacnia organizm ptaka i pobudza nieśność. Dlatego wyloty kurnika należy trzymać w zimie otwarte przez cały dzień, Zamyka się je tylko w czasie dużych mrozów, wiatrów i zawiei śnieżnych. Temperatura w kurniku od $+5^{\circ}\text{C}$ do 0°C zapewnia ptakom dobre samopoczucie; temperatura -15°C doprowadza do osłabienia organizmu, zmniejsza odporność na choroby infekcyjne i odmrożenia grzebienia. Na wybiegach ptaki znajdują się w ciągłym ruchu. Dlatego mogą tam przebywać nawet w temperaturze -10° .

Specjalną uwagę trzeba zwrócić w tym okresie na żywienie zwłaszcza zapewnienie ptakom odpowiedniej ilości pasz treściwych (ziarna, odpadków młynarskich), witaminowych (susz młodych pokrzyw, z lucerny, konicznej, lebiody) i mineralnych (kredy szlamowanej, wapna gaszonego, mączki z muszli), fosforu i wapnia, które muszą być zadane w prawidłowym stosunku, który w okresie wzrostu młodziży powinien wynosić 1:2. Według danych radzieckich kostnienie przebiega u kurcząt lepiej przy stosunku fosforu do wapnia 0,7:1. Zwiększa się wtedy ich odporność na białą biegunkę, a gąsiąt i kaczek na paratyfus. Dla ptaków wyrosniętych stosunek fosforu do wapnia kształtuje się zależnie od nieśności: przy wydajności 3 jaj miesięcznie — 50:100, 9 jaj — 43:100, 12 jaj — 38:100, 15 jaj — 35:100, 18 jaj — 33:100, 21 jaj — 32:100, 24 jaj — 31:100, 27 jaj — 30:100, przy 30 jajach miesięcznie — 29:100. Dawka pokarmowa drobiu powinna być tak zestawiona, aby zawierała więcej składników fizjologicznie zasadowych. Ważne znaczenie ma żwirek i węgiel drzewny. Żwirek ułatwia trawienie, a węgiel pochłania gazy. Dlatego korytko ze żwirkiem i węglem drzewnym powinno być stale w kurniku. Należy zwrócić uwagę również na ściółkę, zwłaszcza zimną; można stosować suchą, nie zapleśniałą słomę, trzcinę, liście, torf, a nawet piasek.

Racjonalne warunki żywienia, utrzymania i pielęgnowania zapewniają zdrowie, wysoką nieśność i pełnowartościowe jaja wylęgowe, z których otrzymać można wysoki procent wylęgu zdrowych piskląt.

Środki zapobiegawcze stosowane w czasie inkubacji. Aby otrzymać zdrowe i wczesne kurczęta, należy rozpoczynać legi zaraz po okresie pierzenia (listopad — styczeń) i prowadzić je do maja. Przedtem przygotowuje się stado podstawowe, inkubatory i czyste, dobrze odkażone pomieszczenie na jaja wylęgowe. W wilgotnych i brudnych pomieszczeniach łatwo wnikają do jaj pleśnie i drobnoustroje.

W aparacie wylęgowym w temperaturze $+37$ do $+38^{\circ}\text{C}$ zaczyna się bardzo szybki ich rozwój i zarodek ulega zatruciu toksynami.

Odkazanie pomieszczenia na jaja wylęgowe przeprowadza się roztworem świeżo gaszonego wapna (2,5 kg wapna na wiadro wody). Zakład wylęgowy należy również dokładnie odkażić świeżo gaszonym wapnem. Odkazanie aparatów wraz z nałożonymi jajami przeprowadza się parami formaliny w temperaturze $+37$ do $+38^{\circ}\text{C}$ przy 98% względnej wilgotności, w ciągu 30—40 minut. Po zasunięciu i uszczelnieniu wszelkich otworów wstawia się do inkubatora naczynie z wodą, w którym znajduje się drugie naczynie z formaliną, do której dolewa się wody i wsypuje nadmanganianu potasu; na 1 m^3 aparatu przypada 25 mg formaliny, 12,5 mg wody, 17,5 nadmanganianu potasu. Odkazanie aparatu można przeprowadzić również przed nałożeniem jaj, stosując pary formaliny w ciągu 1 do 1,5 godziny. Po gazowaniu należy wstawić do komory lęgowej naczynie z terpentyną w celu szybszego zobjętnienia par formaliny.

Chcąc poprawić wydajność kur należy brać do wylęgu jaja po najlepszych noskach i kogutach, świeże (nie starsze, niż 10-dniowe), duże, regularne, czyste, o gładkiej skorupie. W czasie transportu jaja nie mogą ulegać wstrząsom, naruszającym ich strukturę. Procent wylęgu zależy w dużym stopniu od warunków, w jakich przebiega inkubacja, od czystości pomieszczenia i inkubatora, od ich właściwej i równomiernej temperatury i wilgotności. Zbyt wysoka temperatura wywołuje udar cieplny i zwiększoną śmiertelność zarodków (związczą w końcowym okresie inkubacji).

Personel zakładu wylęgowego powinien pracować w warunkach higienicznych; w czasie pracy należy nosić czyste fartuchy. W zakładzie niezbędne jest mydło, czysty ręcznik, umywalnia i środki odkażające. Przed wejściem należy umieścić wycieraczkę nasyconą środkami odkażającymi. Wylęzone kurczęta trzeba wyjąć z inkubatora natychmiast po obeschnięciu i podzielić je na trzy grupy. Skorupy, kał i jaja zmarłe należy usunąć a wnętrze wraz z półkami oczyścić i odkażić. O ile nie występują choroby zakaźne, skorupy i jaja zmarłe można skarmiać po poddaniu ich 30-minutowemu gotowaniu. Przy podejrzeniu o chorobę należy przesłać kilka (10 do 12) zamaryłych jaj i słabych piskląt do pracowni rozpoznawczej.

Szybkie dostarczenie piskląt do miejsca ich dalszego wychowu ma ogromne znaczenie dla ich zdrowia i dalszego rozwoju. Należy zwracać uwagę na odpowiedni transport piskląt, zwłaszcza na dalsze odległości. Najwłaściwiej jest przesyłać pisklęta samolotem, w specjalnych pudełkach z otworami. W każdym pudełku są pierścienie z kartonu zapobiegające skupianiu się i gnieniu piskląt w kątach. Należy chronić pisklęta przed wahaniami temperatury. W czasie niesprzyjającej pogody dobrze jest przesyłać je w zakrytych samochodach ciężarowych, które powinny być odkażone po przewiezieniu każdej partii.

Wg „Bolezi Ptac”, P. Sopikowa

SŁUŻBA WETERYNARYJNA

WŁADYSŁAW LUTYŃSKI

C. Z. Wet. — Warszawa

W SPRAWIE WYKŁADÓW Z ADMINISTRACJI I USTAWODAWSTWA WETERYNARYJNEGO NA WYDZIAŁACH WETERYNARYJNYCH

Przedłużenie studiów na wydziałach weterynaryjnych szkół wyższych umożliwiło pogłębienie wiadomości przyszłych lekarzy wet. z zakresu nauki i praktyki weterynaryjnej. Rozłożenie materiału, który dotychczas musiał być wyłożony w ciągu czterech lat, na dłuższy okres czasu powinno dodatnio wpłynąć na

dokładne opanowanie go, zrozumienie i przyswojenie przez młode umysły. W ogromnej większości materiału ten jest niezbędny dla przyszłego lekarza wet. i poznanie go na ławie uniwersyteckiej ułatwi mu w przyszłości pracę.

Niestety, fakt przedłużenia studiów weterynaryjnych zupełnie nie wpłynął na zmianę ustosunkowania się Resortu Szkolnictwa Wyższego do bardzo ważnego z punktu widzenia praktycznego przedmiotu, znanego dotychczas na IV roku studiów, pod nazwą „Administracja i ustawodawstwo weterynaryjne”. Mimo nowych możliwości, związanych z przedłużeniem studiów, nie powiększono ilości godzin przeznaczonych

na wykładanie tego przedmiotu, co uniemożliwia wykładowcom podanie studentom całego materiału, który muszą oni znać, jeżeli mają właściwie wykonywać przyszłe obowiązki jako lekarze wet. uspołecznionej służby wet. Konieczność położenia większego nacisku na znajomość zagadnień administracyjnych i pewnego rozbudowania wiadomości dotyczących tych zagadnień jest zrozumiała, jeżeli się pozna znaczenie i cel tego przedmiotu.

Otóż przez administrowanie rozumiemy zarządzanie, zawiadywanie swoimi sprawami. Ujęcie to jest bardzo szerokie. W ujęciu węższym, który powinien być przedmiotem wykładu, zajmujemy się jedynie administrowaniem sprawami państwowymi i w związku z tym przez administrację publiczną będziemy rozumieć działalność aparatu państwowego, mającą za zadanie realizację zadań państwowych oraz strukturę tego aparatu. Wyrazem działalności administracji publicznej jest m. in. wydawanie przez nią przepisów prawnych z zakresu weterynarii, których zespół tworzy weterynaryjne prawo administracyjne.

W Polsce Ludowej zrozumienie zagadnień administracji i poszczególnych przepisów ma dużo większe znaczenie niż w Polsce Międzywojennej. Wynika to z zupełnie odmiennych funkcji Państwa dawniej i dziś. Polska Ludowa, tak jak i ZSRR, oraz inne państwa demokracji ludowej, oprócz funkcji związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa wewnątrz i zewnątrz kraju przede wszystkim wykonuje funkcje gospodarczo-organizacyjne i kulturalno-socjalne, na które to zagadnienia położony jest główny nacisk, w przeciwieństwie do państw kapitalistycznych, gdzie na pierwszy plan wysuwają się inne zagadnienia, związane z imperialistycznymi celami tych państw. Funkcje gospodarczo-organizacyjne i kulturalno-socjalne w państwie ludowym mają charakter twórczy i bardziej szeroki, gdyż państwo jest instrumentem tworzenia nowych stosunków społecznych (budowanie, utrwalanie ustroju socjalistycznego, a następnie komunistycznego). Poza tym forma działalności aparatu państwowego w państwie naszego typu i typu kapitalistycznego jest inna: o ile państwo kapitalistyczne działa głównie za pośrednictwem nakazów i zakazów, to państwo ludowe przede wszystkim przekonywa i wychowuje i pracownik aparatu takiego państwa, realizując jego zadania, osiąga cel przez zorganizowanie dobrowolnego wykonania obowiązków przez zainteresowanych, a przymusem może się posłużyć dopiero wtedy, gdy w inny sposób nie osiągnie zamierzonego celu.

Na tle tego, co wyżej powiedziano, jasnym się staje, dlaczego zagadnienia administracji mają duże znaczenie dla dzisiejszych pracowników służby weterynaryjnej. Służba ta bierze bowiem znaczny udział w wykonywaniu funkcji gospodarczo-organizacyjnych oraz socjalnych. W przeciwieństwie do okresu międzywojennego obecnie wszyscy pracownicy uspołecznionej służby weterynaryjnej działają w ramach administracji państwowej, wykonując powyższe funkcje. Wykonując funkcje organizacyjne pracownicy wszystkich szczebli organizacyjnych, a przede wszystkim lekarze wet., pracownicy powiązanych z radami narodowymi zarządów weterynarii, kierują częścią aparatu państwowego, planując akcje weterynaryjne, zarządzając ich wykonanie, instruując podległych pracowników i sprawując nadzór nad realizacją poszczególnych zadań. W ramach realizowania funkcji organizacyjnych Państwa lekarze wet. uspołecznionej służby wet. pouczają posiadaczy zwierząt o sposobie postępowania w razie wybuchu zaraźliwych chorób zwierząt, oraz wydają zarządzenia, mające na celu ograniczenie do minimum strat, spowodowanych przez te choroby. Mają oni prawo, na podstawie odpowiednich aktów prawnych, zabraniać wstępu do pomieszczeń, w których są zwierzęta chore na choroby zaraźliwe, ograniczać obrót zwierzętami, zamykać targi i jarmarki, karać za pośrednictwem mandatów karnych opornych,

wydawać zaświadczenia weterynaryjne wiążące inne działy administracji oraz władze sądowe itd.

Ogromne znaczenie służby weterynaryjnej przejawia się na odcinku realizowania funkcji gospodarczych państwa. Służba wet. bierze obecnie udział w organizowaniu produkcji zwierzęcej nie tylko przez leczenie zwierząt i zwalczanie chorób, co miało miejsce i dotychczas, ale przede wszystkim przez stosowanie zabiegów profilaktycznych na bardzo szeroką skalę, odpowiednią propagandę weterynaryjną, a przede wszystkim przez szeroką ingerencję w organizowanie produkcji zwierzęcej w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i PGR, zgodnie z nowoczesnymi wymaganiami zootechniki.

Zabezpieczenie zdrowia ludzi, jako realizacja zadań państwa na odcinku socjalnym, to też poważne zadanie służby wet. Jest ono wykonywane nie tylko przez badanie mięsa zwierząt poddawanych ubojowi, ale także przez niszczenie zarazków groźnych dla ludzi, bytujących w organizmach zwierzęcych.

To ogromne znaczenie służby weterynaryjnej, realizującej cele Państwa Ludowego, powoduje konieczność zaznajomienia tej służby z jej pozycją w strukturze organizacyjnej państwa, z jej rolą, zadaniami i metodami realizacji tych zadań, będących częścią zadań ogólnopaństwowych.

Poza tym znaczna większość lekarzy wet. spełnia czynności kierownicze w poszczególnych zarządach weterynarii, państwowych zakładach leczniczych dla zwierząt, oraz obwodach urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa. Na stanowiska te często są posyłani lekarze wet. bezpośrednio po ukończeniu studiów z uwagi na konieczność jak najszybszego zagęszczenia sieci weterynaryjnej. Stan ten powoduje, że każdy lekarz wet. musi posiadać pewne minimum wiadomości z zakresu administracji, gdyż w przeciwnym wypadku będzie miał utrudnione zadanie przy kierowaniu powierzoną mu placówką. Dlatego też każdy lekarz wet. musi wiedzieć co to jest planowanie, budżet, jakie są jego obowiązki w związku z tymi pojęciami, jakie przepisy je normują, jaki jest stan prawny w zakresie organizacji pracy w zakładach leczniczych dla zwierząt, w zakresie wypełniania ksiąg zakładowych, kwitów, sporządzania sprawozdań. Lekarz wet. — kierownik zakładu pracy — nie może też nie znać przepisów dotyczących wynagrodzeń, podstawowych zagadnień prawa pracy i gospodarczych, gdyż w przeciwnym wypadku może mieć poważne trudności przy kierowaniu tym zakładem. Bowiem lekarz wet. uspołecznionej jednostki organizacyjnej, to nie tylko wykwalifikowany reprezentant pewnego zawodu, ale także pracownik wykonujący szereg funkcji z ramienia Państwa oraz administrator powierzonej mu przez Państwo jednostki organizacyjnej, obejmującej nie tylko obiekt państwowy, wyposażony w urządzenia i inne środki, ale także pewien zespół ludzi.

Poza tym należy podkreślić jeszcze jeden moment: lekarze wet. pracują przeważnie w małych ośrodkach, gdzie brak zwykle ludzi z wyższym wykształceniem. Zrozumiałym jest więc, że mają oni wpływ na przebieg życia w tym ośrodku, szczególnie jeżeli chodzi o odcinek gospodarczy i kulturalny. Pożądanym więc jest, by lekarze wet. mieli oprócz kwalifikacji fachowych także możliwość wysokie kwalifikacje administracyjne w wyżej przedstawionym znaczeniu, tak, by mogli oni być czynnikiem twórczym w budowaniu nowej rzeczywistości na polskiej wsi. Szczególnie w dziedzinie przebudowy struktury społeczno-gospodarczej wsi oraz organizacji hodowli zwierząt znajomość tych zagadnień ze strony lekarzy wet. może mieć ogromne znaczenie.

W wykładach z administracji weterynaryjnej powinny być poruszone następujące zagadnienia:

1. definicja administracji i prawa administracyjnego,
2. źródła prawa administracyjnego,
3. zasadnicze cechy aparatu państwowego w Polsce,

4. ustrój Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej,
 5. organizacja aparatu centralnego w Polsce w zakresie administracji,
 6. organizacja aparatu terenowego w Polsce w zakresie administracji,
 7. organizacja Sądownictwa, Prokuratury i Kontroli Państwowej,
 8. organizacja Służby Weterynaryjnej,
 9. postępowanie administracyjne.
- Przy omawianiu ustawodawstwa weterynaryjnego należy omówić:

I. Weterynaryjne przepisy prawne.

1. Przepisy organizacyjne:

1) Przepisy dotyczące organizacji zarządów weterynarii (Uchwała Rady Ministrów z dnia 17.VII.1952 r., instrukcje w tej sprawie, zarządzenie Ministra Rolnictwa o stosunku rad narodowych do zarządów weterynarii; stosunek zarządów weterynarii do PZLZ, obwodów urzędowego badania mięsa i pionu inseminacji (sprawy zaopatrzenia, budżetowo-kasowe, zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych itp.); opłaty i wynagrodzenia w zarządach weterynarii (m.in. wynagrodzenia biegłych za udział w oszacowaniu).

2) Przepisy dotyczące organizacji Państwowych Zakładów Leczniczych dla Zwierząt (Ustawa z dnia 1 lipca 1949 r. o państwowych zakładach leczniczych dla zwierząt, zarządzenie Ministra Rolnictwa w sprawie rejonów z 1952 r.; zarządzenie Ministra Rolnictwa w sprawie organizacji PZLZ z 1953 r.; regulamin pracy w PZLZ, opłaty, wynagrodzenia i prowadzenie ksiąg fachowych.

3) Przepisy dotyczące organizacji obwodów urzędowego badania i zakresu działania tych obwodów (rozporządzenia: Prezydenta R. P. z 22.III.1928 r. oraz Ministra Rolnictwa w sprawie obwodów urzędowego badania i szkolenia oglądaczy; regulaminy pracy, prowadzenie ksiąg fachowych, opłaty i wynagrodzenia; rozdział kompetencyjny między Resortem Rolnictwa a Zdrowia i Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego.

4) Przepisy dotyczące organizacji pionu inseminacji (instrukcja i wytyczne Ministra Rolnictwa z 1953 r.)

5) Przepisy dotyczące Izby Lekarsko-Weterynaryjnych.

6) Ustawa o praktyce lekarsko-weterynaryjnej uzupełniona przepisami dotyczącymi uprawnień oglądaczy (rozporządzenie z 1928 i 1929 r.), techników i sanitariuszy, wet. (instrukcja Ministra Rolnictwa z 1953 r.) oraz przodowników wet. (Monitor Polski z 1948 r. Nr. A — § 9 poz. 709); staż rzeźniany dla lekarzy wet. jako warunek objęcia stanowiska organu urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa; szkolenie i doszkalanie lekarzy wet., techników, sanitariuszy, oglądaczy i trychinoskopistów.

2. Przepisy dotyczące zwalczania chorób zaraźliwych zwierząt i hodowlanych oraz akcji profilaktycznych.

1) Ustawa o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia i zarządzenia (rozporządzenie wykonawcze z 1928 r., rozporządzenia dotyczące: grypy, niedokrwiistości zakaźnej, posocznicy karpia, zgnilców i choroby roztoczowej pszczoł, zarazy cieszyńskiej, szczepienia przeciw wściekliznie, pryszczycy); Uchwała Prezydium Rządu o wzmoczeniu walki z pryszczycą zwierząt racicowych z 1952 r.

Poszczególne zagadnienia:

- a) organy zwalczające choroby zaraźliwe zwierząt (uwzględnić zarządzenie z 1953 r. o PZLZ),
- b) ogólne zasady postępowania przy zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych,
- c) środki zabezpieczające przeniesienie choroby zaraźliwej z zagranicy,
- d) środki przysługujące Ministrowi Rolnictwa i prezydium wojewódzkiej rady narodowej w zakresie zwalczania chorób zaraźliwych,
- e) obowiązek zgłoszenia choroby,

f) dochodzenia i zarządzenia prezydium dotyczące zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych; protokołów dochodzenia i badania oraz oszacowanie; tok postępowania powiatowego lekarza wet.,

g) sekcje i protokół sekcji,

h) środki przysługujące prezydium mające na celu zwalczanie choroby zaraźliwej (wymogi wydawanych zarządzeń),

i) badania rozpoznawcze; pobieranie próbek do badań laboratoryjnych,

j) oczyszczanie i odkażanie przy zaraźliwych chorobach zwierzęcych,

k) nieszkodliwe usuwanie zwłok zwierzęcych (raka-rze, zakłady utylizacyjne i przepisy w tym zakresie),

l) odszkodowania, zapomogi i zasiłki, tok postępowania,

m) koszty; środki specjalne dla gminnych rad narodowych na zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych,

n) przepisy szczegółowe dotyczące poszczególnych chorób przy uwzględnieniu przy różnicy świń zarządzenia z 5.III.1949 r. w sprawie postępowania przy zwalczaniu różnicy świń, a przy wściekliznie przepisów dotyczących łapania psów.

2) Przepisy oparte na ustawie o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych, a dotyczące obrotu zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego:

a) świadectwa miejsca pochodzenia,

b) nadzór weterynaryjny,

c) przywóz z zagranicy psów, papug, koni wyścigowych i in.,

3) Zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych przy badaniu mięsa.

4) Konwencje międzynarodowe, a zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych.

5) Przepisy dotyczące zwalczania gruźlicy i brucellozy bydła oraz innych chorób hodowlanych oraz chorób inwazyjnych i młodzieży.

6) Szczepienia ochronne przeciw różnicy, pomorowi świń, wściekliznie, pomorowi kur i in.

7) Akcje porządkowo-dezynfekcyjne w gospodarstwach wiejskich.

8) Opieka zooweterynaryjna w spółdzielniach produkcyjnych i PGR mająca na celu uniknięcie chorób,

9) Zagadnienia podkownictwa i przepisy w tym zakresie.

3. Przepisy dotyczące badania zwierząt rzeźnych i mięsa.

1) Badanie mięsa przed ubojem i po uboju w rzeźniach i w wiejskich obwodach badania (wg. rozporządzeń z 1928 i 1929 r. z uwzględnieniem przepisów szczegółowych dotyczących badania bakteriologicznego mięsa, nadzoru nad ubojem, zakazu uboju zwierząt hodowlanych, unieszkodliwiania mięsa, przeznaczania mięsa niezdatnego dla zwierząt futerkowych, badania mięsa w punktach uboju gospodarczego, postępowanie z mięsem warunkowo zdatnym w PGR, statystyki uboju, norm badania, znakowania mięsa, wymogów w zakresie uboju i badania dotyczące zwierząt przeznaczonych na eksport).

2) Podział kompetencji między służbę wet. a służbę zdrowia w rzeźniach i poza rzeźniami:

do służby wet. należy:

nadzór nad gospodarką żywca, ubojem, oprawieniem, badaniem mięsa i nadzór sanitarno-weterynaryjny nad nim do chwili oznakowania i usunięcia z hali ubojowej mięsa zdatnego, unieszkodliwienie mięsa warunkowo zdatnego, oddanie mięsa mniej wartościowego do sprzedaży lub przerobu, nieszkodliwe usuwanie mięsa niezdatnego;

do służby zdrowia należy z wyjątkami podanym w pkt. 3:

nadzór nad dalszymi odcinkami gospodarki mięsnej aż do chwili doprowadzenia artykułów mięsnych do konsumenta.

- 3) a) Badanie mięsa przywożonego z zagranicy,
- b) sprawdzanie mięsa przywożonego (czy mięso było istotnie zbadane, czy nie zachodzi rozkład gnilny i czy zostało przewiezione w odpowiednich warunkach); ponowne badanie,
- c) badanie mięsa pochodzącego z uboju gospodarczego na targowiskach,
- d) nadzór weterynaryjny nad mięsem eksportowanym (zagadnienie bekoniarni i przetwórnicy mięsnych, obowiązki i zadania służby wet. w zakresie mięsa eksportowanego, świadectwa wet. dotyczące mięsa eksportowego),
- e) nadzór wet. nad mięsem drobiu przeznaczonym na eksport i dla użytku wewnętrznego,
- f) umowy handlowe a zagadnienia weterynaryjne.

II. Przepisy prawne dotyczące służby weterynaryjnej

1. W zakresie zagadnień produkcji zwierzęcej

- 1) Nadzór nad hodowlą zwierząt gospodarskich — udział służby wet. w tym zakresie; rejonizacja hodowli koni; przepisy dotyczące środków żywienia zwierząt; zagadnienie popierania hodowli przez Państwo,
- 2) Przepisy o zakazie uboju zwierząt hodowlanych, obowiązki służby wet. w tym zakresie.

2. W zakresie zagadnień normowanych przez Resort Zdrowia

- 1) Przepisy służby zdrowia dotyczące artykułów żywności oraz przedmiotów użytku, zagadnienie higieny transportu mięsa, zagadnienie wody zdanej do picia.
- 2) Przepisy służby zdrowia dotyczące wymagań zdrowotnych w stosunku do osób biorących udział w produkcji i dystrybucji środków żywności (mięsa) wg. przepisów podanych w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Zdrowia z 1950 r. poz. 163 i z 1951 r. poz. 190).
- 3) Przepisy dotyczące środków farmaceutycznych, odurzających; spis leków, rejestracja leków, kontrola biopreparatów.
- 4) Przepisy o aptekach i wystawianiu recept.
- 5) Problem chorób zawodowych i odzwierzęcych; obowiązki lekarzy wet. w zakresie walki z chorobami

odzwierzęcymi (wścieklizna, wąglik, pryszczycza, nosaczka, otwarta gruźlica wymienia, tularemia) zagadnienie współpracy służby wet. z służbą sanitarno-epidemiologiczną.

3. Obowiązki służby wet. wynikające z przepisów o dostawach obowiązkowych mięsa i mleka oraz o kontraktacji.

4. Przepisy o ochronie zwierząt.

5. Przepisy prawne dotyczące zagadnień weterynaryjnych w Resorcie Przemysłu Mięsnego i Mleczarskiego (np. nadzór nad zbieraniem zwierzęcych węzłów chłonnych i in. organów), Przemysłu Lekkiego (zagadnienie skór), w Resortach Transportu (transport zwierząt).

6. Przepisy dotyczące zagadnień związanych z ubezpieczeniami zwierząt, obowiązki służby wet., w tym zakresie.

7. Przepisy dotyczące obowiązków służby wet. przy przeglądach i klasyfikacji koni dla celów obrofy Państwa.

III. Przepisy ogólne dla służby weterynaryjnej

1. Zagadnienia kadrowe (pracownicy etatowi i kontraktowi, zasadnicze pojęcie z zakresu prawa pracy i dyscypliny pracy, zapobieżenie płynności kadr, przepisy dotyczące absolwentów, zachowanie tajemnicy państwowej i służbowej).

2. Zagadnienia zatrudnienia i płac (etaty, zaszerogowania, płace, wyjazdy służbowe, zatrudnienie kobiet, bezpieczeństwo i higiena pracy).

3. Zagadnienia budżetowo-finansowe (podstawowe pojęcia w zakresie budżetu i jego klasyfikacji, fundusz epizootyczny, zagadnienie odpłatności usług weterynaryjnych, powiązanie budżetu z planem gospodarczym, lekarz wet. jako inkasent, lekarz wet. jako kierownik jednostki budżetowej).

4. Zagadnienia administracyjno-gospodarcze (dostawy, roboty i usługi na rzecz Skarbu Państwa, przekazywanie nieruchomości i ruchomości).

STRESZCZENIA

EPIZOOCJOLOGIA

KOROL A. — Ulepszenie odczynu aglutynacji przy rozpoznawaniu brucelozy bydła rog. Wiet. Nr 8/1953.

Odczyn aglutynacji (o. a.) wykonywany zgodnie z urzędową instrukcją nie jest wg. autora wystarczająco czułym. Autor opracował nową metodykę odczynu, przyjmując, że najbardziej korzystną dla przebiegu reakcji jest temp. 45° w łaźni wodnej. Sam odczyn wykonuje się w ten sposób, że najpierw nalewa się po 0,02—0,01 ml. surowicy, dodaje się antygeny w ilości 0,05 ml., wstawia do łaźni wodnej o temp. 45° na 10 min., a następnie dodaje się roztworu fizjologicznego i pozostawia w temp. pokojowej na 20—24 godz. Metoda ta wg. autora przy wielkiej czułości zapewnia wysoką specyficzność. L. R.

KINDIAKOW W., BAJADINOW A. — O przymusowych szczeniach świń przy pryszczycy. Wiet. Nr 8/1953.

O ile sztuczne zarażenie pryszczycą stosuje się u bydła rog. już u 2 miesięcznych sztuk, to zarządzenia ochronne nie przewidują aftyzacji świń. Autorzy doświadczalnie zakażali pryszczycą 310 świń w wieku od 3—4 mies. do 18 mies., wagi od 40 do 180 kg. natomiast 70 szt. poddano spontanicznemu zakażeniu. Do aftyzacji użyto zawiesiny wirusa 1:500, którą wcierały szczoteczką w uprzednio skaryfikowaną powierzchnię ryja. Z 310 aftyzowanych świń zachorowało 90%, a z zarażonych w sposób naturalny 85,7%. Obraz kliniczny po-

dobny tak u sztucznie jak i naturalnie zakażonych. Na 4—5 dzień świni zaczynały jeść, a na 8—10 dzień wracały całkowicie do zdrowia. Różnica w obrazie klinicznym polegała tylko na tym, że u sztucznie zarażonych pęcherze w miejscu zakażenia tj. na ryju stwierdzono tylko u 1% zwierząt, podczas gdy u naturalnie zarażonych pęcherze na ryju występowały u 100% świń. Nie było ani jednego wypadku śmiertelnego. Autor zaleca sztuczną aftyzację świń pod warunkiem dobrego karmienia i pielęgnacji. L. R.

SWIRIDOW A. — O nosicielstwie wirusa pryszczycy. Wiet. Nr 8/1953.

Analizując obserwacje nad epizootiami pryszczycy bydła rog., autor stwierdza, że w wielu wypadkach przyczyną wybuchu epizootji były zwierzęta, które przed 4—6 mies. chorowały na pryszczycę. L. R.

AMANŻUŁOW S. — Ronienie kóz i zachorowania koźląt na tle listerelozy i rezultaty leczenia sulfanotrem. Wiet. Nr 8/1953.

Listerelozą — ostre schorzenie zakaźne zwierząt, jest często nie rozpoznawana. Wielokrotnie listerelozą diagnozowana jest jako zatrucie pokarmowe, hypowitaminoza lub jakieś inne schorzenie zakaźne. W rozmazie treści żołądka poronionego płodu koźlęcia autor stwierdził polimorficzne, gramdodatnie, ruchome pałeczki, patogenne dla białych myszek i morskich świ-